

การสอบระดับชาติ (NT และ O-NET) จะมีการเปลี่ยนแปลงและเข้มเหมือนปีที่ผ่านมาหรือไม่ และความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับร่างข้อเสนอยุทธศาสตร์นโยบายเพื่อปรับระบบการทดสอบระดับชาติ (O-NET)

วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ

ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.

ข้อคำถาม : การสอบระดับชาติ (NT และ O-NET) จะมีการเปลี่ยนแปลงและเข้มเหมือนปีที่ผ่านมาหรือไม่

คำตอบ

๑. การทดสอบระดับชาติ (NT และ O-NET) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการเทียบเคียงมาตรฐานการจัดการศึกษาทั้งประเทศว่าเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่อย่างไร โดยที่กระบวนการจัดการสอบจะต้องมีมาตรฐาน มีความน่าเชื่อถือ และสะท้อนถึงคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานหลักสูตร ดังนั้น หน่วยงานที่จัดสอบทั้งสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (หน่วยงานที่จัดสอบ NT ชั้น ป.๓) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (หน่วยงานที่จัดสอบ O-NET ชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖) จะต้องมีมาตรฐานและเข้มขึ้นเหมือนปีที่ผ่านมา ทั้งในด้านการพัฒนาแบบทดสอบที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามกรอบโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางฯ การบริหารจัดการสอบของศูนย์สอบที่โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ การรายงานผลการสอบที่เป็นระบบ และการนำผลสอบไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นต้น
๒. เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ส่งผลต่อการเปิดปิดภาคเรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ ของสถานศึกษา ดังนั้น หน่วยงานที่จัดสอบระดับชาติจะได้พิจารณาถึงช่วงเวลาของการทดสอบระดับชาติ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ ตามสถานการณ์ที่ปรับเปลี่ยนไปอีกครั้งหนึ่ง โดยให้สอดคล้องกับช่วงเวลาการเลื่อนเวลาเปิดปิดภาคเรียนของสถานศึกษา และสอดคล้องกับช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์ศึกษาจำเป็นต้องใช้ผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้น ม.๖ ในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ถ้าแนวโน้มสถานการณ์กลับเข้าสู่สภาวะปกติ ไม่เสี่ยงต่อการสุขภาพอนามัยและความเป็นอยู่ของนักเรียน การจัดสอบ NT และ O-NET ก็จะเป็นไปตามแนวทางการบริหารจัดการสอบในปีที่ผ่านมา และมีความพยายามที่จะใช้นวัตกรรมทางด้านการสอบเพิ่มมากขึ้น เช่น การวิจัยและพัฒนากระบวนการทดสอบออนไลน์ การนำ AI มาช่วยตรวจกระดาษคำตอบอัตโนมัติของผู้เรียน รวมถึงการนำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการทดสอบสู่การปฏิบัติ เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการทดสอบให้น้อยลง การลดความเครียดและวิตกกังวลของนักเรียนจากการสอบจำนวนมาก เป็นต้น

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อปรับระบบการทดสอบระดับชาติ (O-NET)

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อปรับระบบการทดสอบระดับชาติในขณะนี้มีหลายประการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานวิเคราะห์ความเป็นไปได้และนำข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในหลายประเด็นไปยังหน่วยงานที่จัดสอบ O-NET เช่น

๑. วิธีการสอบใช้การสุ่มสอบหรือสมัครใจของนักเรียนชั้น ป.๖ และ ม.๓ ส่วนนักเรียนชั้น ม.๖ ใช้การสอบทุกคน (หากจำเป็นต้องใช้ผล ONET ในการคัดเลือกเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา)

๒. รูปแบบการสอบใช้วิธีการสุ่มสอบหรือสมัครใจสำหรับนักเรียนชั้น ป.๖ และ ม.๓ โดยเริ่มใช้วิธีการสุ่มสอบหรือสมัครใจ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๓

๓. รูปแบบของข้อสอบ O-NET ควรยึดโยงกับการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ครอบคลุมพฤติกรรมและเป้าหมายการเรียนรู้ตามหลักสูตร (ความรู้ ความคิด ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะ)

เนื่องมาจากเหตุผลในหลายประการ ดังนี้

-ข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ “มาตรา กำหนดไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของ ๒๖ ผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาและให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามตรา ข้างต้น มิได้กำหนดให้การสอบระดับชาติต้องดำเนินการจัดสอบกับนักเรียนทุก ๒๖ คน และการกำหนดให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ ก็มีได้ระบุงว่าเป็นการสอบระดับชาติ แต่สถานศึกษารวมทั้งมหาวิทยาลัย สามารถใช้วิธีการตามวรรคหนึ่ง เช่น แฟ้มสะสมผลงาน การสัมภาษณ์ การสอบภาคปฏิบัติ เป็นต้น มาประกอบการพิจารณาได้

-การประเมินระดับชาติเน้นการประเมินความรู้เป็นหลัก ทำให้การเรียนการสอนของการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมดถูกเตรียมการเพื่อการประเมินระดับชาติ ที่เน้นวัดและประเมินความรู้ ทักษะ และยังมี การจัดสอบหลายวิชา หลายครั้ง ซึ่งเป็นการสอบที่เน้นความรู้ทฤษฎีเช่นเดียวกัน เพียงแต่กลุ่มลึกต่างกัน ส่งผลให้นักเรียนมีความเครียด และยังทำให้วงจรการพัฒนาผู้เรียนขาดการพัฒนาในทุกมิติ ดังนั้น การสอบ O-NET ควรมุ่งให้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาผู้เรียน การดำเนินการจัดสอบ O-NET ด้วยวิธีการสุ่มสอบหรือสมัครใจ จะทำให้การนำผล O-NET ไปใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริง และไม่สามารถนำคะแนนจากการสอบ O-NET ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

- วัตถุประสงค์ของ O-NET คือ ต้องการเทียบเคียงมาตรฐานการจัดการศึกษาทั้งประเทศว่าเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่อย่างไร จึงไม่จำเป็นต้องวัดกับนักเรียนทุกคน ขณะนี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำลังพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ที่มีใช้การวัดและประเมินผลที่เน้นเนื้อหาอีกต่อไป ดังนั้น หน่วยงานที่จัดการสอบระดับชาติ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทั้งรูปแบบ วิธีการ และการบริหารจัดการสอบ เพื่อให้การวัดและประเมินผลในทุกระดับสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

- การดำเนินการสอบ O-NET แบบสุ่ม จะทำให้รูปแบบข้อสอบแบบเขียนตอบถูกนำมาใช้มากขึ้น หรือ แม้แต่การสัมภาษณ์ การสอบภาคปฏิบัติ อาจสามารถดำเนินการได้ อีกทั้งยังทำให้มิติการประเมินทักษะ

กระบวนการและคุณลักษณะถูกนำมาประเมินในข้อสอบระดับชาติได้ และทำให้รูปแบบของข้อสอบ O-NET ยึดโยงกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ที่ครอบคลุมพฤติกรรมและเป้าหมายการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างแท้จริง

- หากมีการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการสอบที่ใช้เทคโนโลยีต่างๆ มาช่วย ทั้งการออกข้อสอบ การตรวจข้อสอบอัตโนมัติ ก็สามารถลดคนทำงาน ไม่ดึงครูออกนอกชั้นเรียน และสามารถใช้ศูนย์สอบของ สทศ. และประสานความร่วมมือกับ สพฐ. ในการใช้ศูนย์ HRDC ในการจัดสอบได้

- ปัจจุบันสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยมีที่นั่งเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน จึงไม่จำเป็นต้องคัดเลือกนักเรียน ดังนั้น O-NET อาจไม่มีความจำเป็นไปใช้ในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยในหลายๆ คณะ

ดังนั้น ความเป็นไปได้ของข้อเสนอเพื่อให้มีการปรับระบบการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ก็ต้องได้รับการพิจารณาและตัดสินใจจากระดับนโยบาย และเสียงสะท้อนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เพื่อปรับระบบการทดสอบเป็นไปตามเป้าหมายและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอย่างแท้จริง